

Обґрунтування про прийняття постанови НКРЕКП «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги»

Законом України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) визначено, що одним з сегментів ринку електричної енергії, необхідних для забезпечення якості електричної енергії відповідно до визначених у нормативно-правових документах параметрів, передбачено функціонування ринку допоміжних послуг.

Положеннями статті 69 Закону встановлено, що в Україні функціонує єдиний ринок допоміжних послуг. У разі якщо обсяг запропонованої допоміжної послуги менший ніж потреба оператора системи передачі (далі – ОСП) у цій послугі, або якщо допоміжна послуга надається постачальниками допоміжних послуг, частка яких на ринку цих послуг або окремої частини ОЕС України з наявними системними обмеженнями перевищує встановлену Регулятором величину, Регулятор має право зобов'язати постачальника допоміжних послуг надавати допоміжну послугу за ціною, розрахованою за затвердженою Регулятором методикою. Методика формування цін на допоміжні послуги затверджена постановою НКРЕКП від 26.04.2019 № 635 (далі – Методика формування цін на допоміжні послуги). Витрати ОСП на оплату допоміжних послуг включаються до тарифу на диспетчерське (оперативно-технологічне) управління.

Водночас, пунктом 15 постанови НКРЕКП від 25.02.2022 № 332 «Про забезпечення стабільного функціонування ринку електричної енергії, у тому числі фінансового стану учасників ринку електричної енергії на період дії в Україні воєнного стану» передбачено, що при подачі пропозиції на ринку допоміжних послуг з ціною, що перевищує ціну, розраховану відповідно до Методики формування цін на допоміжні послуги, така пропозиція відхиляється адміністратором системи управління ринком.

Положеннями пункту 6.5 глави 6 розділу XI Кодексу системи передачі, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 309 визначено, що оплата послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління здійснюється за тарифом, який встановлюється Регулятором відповідно до затвердженої(-ого) ним методики (порядку).

Обсяг послуг з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління визначається:

для виробників – як обсяг відпущеної електричної енергії, обсяг імпорту та/або експорту електричної енергії;

для операторів систем розподілу (далі – ОСР) – як обсяг розподіленої електричної енергії, обсяг купівлі електричної енергії для компенсації технологічних витрат електричної енергії на її розподіл електричними мережами ОСР та обсяг електричної енергії для господарчих потреб ОСР;

для операторів малих систем розподілу (далі – ОМСР), оператором системи яких є ОСП, – як обсяг електричної енергії, який надійшов у мережі малої системи розподілу (далі – МСР) (витрати електричної енергії в технологічних електричних мережах МСР, власне споживання ОМСР та сумарний обсяг спожитої електричної енергії користувачами МСР);

для споживачів, оператором системи яких є ОСП, – як обсяг спожитої електричної енергії;

для операторів установок зберігання (далі – і ОУЗЕ)/електропостачальника/трейдера, що здійснює імпорт та/або експорт електричної енергії – як обсяг імпорту та/або експорту електричної енергії;

для ОУЗЕ, електроустановки якого приєднанні до системи передачі, - на підставі даних щодо обсягів, що дорівнюють абсолютній величині різниці між місячним відбором та місячним відпуском електричної енергії УЗЕ.

Споживачі, електроустановки яких приєднані до мереж ОСР, окремо не сплачують послугу з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

При цьому, слід зауважити, що відповідно до Порядку встановлення (формування) тарифів на послуги з розподілу електричної енергії, затвердженого постановою НКРЕКП від 05.10.2018 № 1175, при розрахунку тарифу на послуги з розподілу електричної енергії враховуються витрати на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Отже, суттєве збільшення цін на допоміжні послуги призведе до значного зростання тарифу на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, та як наслідок збільшить фінансове навантаження на всіх споживачів та виробників електричної енергії, що неодмінно призведе до підвищення собівартості продукції та знизить її конкурентоспроможність.

Так, відповідно до розрахунків, проведених ОСП граничні ціни на допоміжні послуги на 2023 рік значно зростуть у порівнянні з граничними цінами, що діють у 2022 році.

Положеннями частини третьої статті 3 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» встановлено, що основними завданнями Регулятора зокрема є забезпечення ефективного функціонування та розвитку ринків у сферах енергетики та комунальних послуг; забезпечення захисту прав споживачів товарів, послуг у сферах енергетики та комунальних послуг щодо отримання цих товарів і послуг належної якості в достатній кількості за обґрунтованими цінами.

У зв'язку з зазначеним та з метою досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, і держави, зокрема у період дії в Україні воєнного стану, розроблено проєкт постанови «Про внесення зміни до Методики формування цін на допоміжні послуги», що має ознаки регуляторного акта (далі – Проєкт постанови).

Проєктом постанови передбачається внесення змін до Методики формування цін на допоміжні послуги у частині фіксації ціни на допоміжні послуги у період дії в Україні воєнного стану на рівні цін на допоміжні послуги, що були сформовані на плановий період у календарному році, який передував року, в якому було прийнято рішення про введення воєнного стану в Україні.

Проєкт постанови відповідно до статті 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон Про НКРЕКП) має ознаки регуляторного акта та з метою одержання зауважень і пропозицій від інших органів державної влади,

фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб був оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП.

Відповідно до положень Закону про НКРЕКП та Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866, 23 грудня 2022 року відбулись відкриті обговорення отриманих Регулятором від заінтересованих сторін зауважень та пропозицій до Проекту постанови.

За результатами проведення відкритого обговорення на офіційному вебсайті НКРЕКП оприлюднено протокол відкритого обговорення та таблицю узгоджених позицій до Проекту постанови.

З огляду на зазначене, Департаментом енергоринку пропонується до прийняття проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до Методики формування цін на допоміжні послуги».

**Директор
Департаменту енергоринку**

І. Сідоров

ПРОЄКТ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про внесення зміни до
Методики формування цін
на допоміжні послуги

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Главу 1 Методики формування цін на допоміжні послуги, затвердженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 квітня 2019 року № 635, доповнити новим пунктом такого змісту:

«1.8. У період дії в Україні воєнного стану та до завершення календарного року, у якому припинено або скасовано воєнний стан, ціни на допоміжні послуги визначаються на рівні цін на допоміжні послуги, сформованих на плановий період у календарному році, який передував року, у якому було введено воєнний стан в Україні.»

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський